

Manual chapitel C | 8 da mars 2024 | versiun 2.1

Fegl d'infurmaziun

Vehichel a motor ed agid social

Cuntegn

Basas legalas	3
Giurisdicziun (selecziun)	3
Ulteriurs documents da basa	4
1. Princips	5
2. Dipendenza d'in vehichel a motor per motivs professiunals u da sanadad	5
2.1 Cumprova da motivs professiunals u da sanadad.....	5
2.1.1 Motivs professiunals.....	5
2.1.2 Motivs da sanadad.....	6
2.1.3 Cumprova.....	6
2.2 Indemnisaziun finanziala.....	6
2.2.1 Indemnisaziun dals custs effectivs.....	6
2.2.2 Nagina indemnisaziun da la reducziun da la valur.....	7
3. Nagina dipendenza d'in vehichel a motor per motivs professiunals u da sanadad	7
4. Explicaziuns tar l'art. 9a al. 1. DEtLS	7
4.1 Subsidiaridad da l'agid social.....	7
4.2 Metter a quint il vehichel a motor sco valur da facultad.....	7
4.2.1 La valur dal vehichel a motor surpassa l'import da facultad liber da taglia.....	8
4.2.2 La valur dal vehichel a motor è sut l'import da facultad liber da taglia.....	8
5. Explicaziuns tar l'art. 9a al. 2. DEtLS	8
5.1 Utilisaziun regulara d'in vehichel a motor finanziada tras la retratga nungiustificada e tras l'utilisaziun nunconfurma da sustegns.....	9
5.1.1 Entrada u facultad supplementara.....	9
5.1.2 Utilisaziun dal sustegn per in auter intent.....	10
5.2 Diever regular d'in vehichel a motor che vegn finanzià tras prestaziuns voluntaras da terzas persunas.....	12
5.3 Duvrar occasiunalmain in vehichel a motor.....	13
Schema da l'andament	14

Basas legalas

- Lescha davart il sustegn da personas basegnusas (Lescha chantunala da sustegn; DG 546.250)
- Disposiziuns executivas tar la Lescha chantunala da sustegn (DG 546.270)

Giurisdicziun (selecziun)

Confederaziun

- Sentenzia dal Tribunal federal dals 14 da november 1994 (5P.336/1994)
- Sentenzia dal Tribunal federal dals 13 d'october 2000 (2P.127/2000)
- Sentenzia dal Tribunal federal dal 1. da zercladur 2006 (2P.16/2006)

Chantuns

Grischun

- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Grischun dals 24 da fanadur 2009 (U 09 42)
- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Grischun dals 30 d'avust 2011 (U 11 44)
- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Grischun dals 15 da december 2011 (U 11 95)
- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Grischun dals 4 da settember 2012 (U 12 35)
- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Grischun dals 18 da settember 2012 (U 12 72)

Turitg

- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Turitg dals 23 d'avrigl 2007 (VB.2007.00112; consideraziun 4.1: cumprova insufficienta dals motivs professionals u da sanadad)
- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Turitg dals 12 da matg 2009 (VB.2009.00217; consideraziuns 4 e 5: transportar la figlia cun l'auto a terapias, tar il medi ed a scola)
- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Turitg dals 19 da november 2009 (VB.2009.00563; consideraziun 2: deponer ils numers d'in auto u vender l'auto)

Soloturn

- Sentenzia dal chantun Soloturn dals 4 da zercladur 2002, 00115651 (consideraziun 4: nagina necessitad d'in auto per manar uffants a scola)
- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Soloturn dals 11 da favrer 2003, VWBES.2002.270 (consideraziuns 3 fin 5: nagina cumprova da la necessitad)
- Decisiun da la Regenza dal chantun Soloturn dals 18 da zercladur 2003 (GER 2002 nr. 7)
- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Soloturn dals 13 d'october 2003 (VWBES.2003.237; consideraziuns 2 e 4: metter a quint entradas en l'autezza dals custs da gestiun, sche l'auto appartegna a terzas personas e vegn mess a disposiziun gratuitamain)
- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Soloturn dals 4 da matg 2011, VWBES.2010.255

Argovia

- Decisiun dal chantun Argovia dals 26 d'avust 2004, BE.200400177-K4 (consideraziun 2c: directiva e reducziun inadmissibla areguard la consegna dals numers d'immatriculaziun, sche l'auto è necessari per in'activitad da gudogn accessorica)

- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Argovia dals 9 d'avrigl 2008 (WBE.2007.395; resguardar ils custs da gestiun en cas d'in auto che vegn mess a disposiziun da terzas personas)

Sursilvania

- Decisiun da la Regenza dal chantun Sursilvania dals 30 d'october 2001 (OWVGE XV N. 20; resguardar ils custs da gestiun da l'auto sco prestaziuns ch'èn liadas a la situaziun)

Friburg

- Sentenzia da la Dretgira administrativa dal chantun Friburg dals 18 da december 2008 (3A 06 148)

Numerusas ulteriuras decisiuns pon vegnir consultadas sin las paginas d'internet da las dretgiras administrativas chantunalas u sin <http://sozialhilferecht.weblaw.ch>.

Sch'ins consultescha e giuditgescha la giurisdicziun extrachantunala, ston ins mintgamai resguardar las basas legalas correspondentas dal chantun pertutgà.

Ulteriurs documents da basa

Directivas da la COSAS

- Cifra C.6.3
- Cifra D.3

1. Principis

La garanzia fundamentala materiala cumpiglia tut las expensas ch'èn necessarias en ina chasada privata. Ella include il basegn fundamental da viver, ils custs d'abitar ed ils custs per il provediment medicinal da basa. Il basegn fundamental cumpiglia tranter auter las expensas per il nutriment, per la vestgadira, per il tegnairchasa, per l'igiene dal corp, per la comunicaziun, per il consum d'energia, per il traffic, per il divertiment e per la furmazion.

Il basegn fundamental da viver permetta a persunas sustegnidas da parter en sezzas lur meds finansials disponibels. Il dretg d'agid social lascha a la persuna sustegnida pia ina libertad da disponer limitada. Sin fundament da l'atgna responsabladad che la persuna sustegnida ha en quests secturs, pon ils meds finansials vegnir duvrads per part autramain che tenor ils singuls elements dal basegn fundamental. En il cas singul exista pia ina tscherta libertad d'agir per financiar basegns betg necessaris da viver, almain uschè ditg fin che la persuna sustegnida dispona d'avunda meds finansials per ils ulteriurs custs da viver resp. per ils basegns da viver elementars u per ils basegns da las confamigliaras e dals confamigliars.

Tgi che posseda in vehichel a motor senza esser dependent da quel per motivs professiunals u da sanadad, dat bain ora dapli daners che previs en il preventiv da l'agid social per il sectur da la mobilitad/dal traffic, vegn però sfurzadamain a sa restrenscher en in auter sectur ed a dar ora là damain daners. Uschè ditg ch'i èn cuvradas las expensas necessarias per ils custs da viver, per ils quals l'agid economic è destinà, q.v.d. uschè ditg ch'ils daners da l'agid social na vegnan betg utilisads per in auter intent, è quai admissibel en vista a la libertad da disponer limitada.

Tenor la libertad da disponer limitada èsi pia da princip pussaivel ch'i vanzan – ultra da la cuvrada (sparmusa) dals custs da viver usitads – er anc meds finansials per posseder in vehichel a motor (u er per financiar ulteriurs basegns betg necessaris per viver). Ma perquai che la gestiun d'in vehichel a motor chaschuna però custs ch'èn plitost auts envers il basegn fundamental da viver, na po ina persuna sustegnida per regla betg sa prestar in vehichel a motor. Sch'ella posseda tuttina in tal, supponan ins savens, ch'ella utiliseschia ils daners da l'agid social per in auter intent u ch'ella haja in'entrada resp. facultad betg declarada.

Malgrà il princip e las precisaziuns n'èsi betg pussaivel da registrar e da circumscriver cun quest fegl d'infurmaziun mintga cas imaginabel. Mintga cas singul sto vegnir examinà concretamain.

2. Dipendenza d'in vehichel a motor per motivs professiunals u da sanadad

Sch'ina persuna sustegnida è dependenta d'in vehichel a motor per motivs professiunals u da sanadad, sto l'autorità sociala surpigliar ils custs per la gestiun dal vehichel.

2.1 Cumprova da motivs professiunals u da sanadad

2.1.1 Motivs professiunals

Ina persuna è dependenta d'in vehichel a motor per motivs professiunals, sch'ella na po betg cuntanscher la piazza da lavur en moda raschunaivla cun ils meds da transport publics u entaifer in temp util pervia dal lieu da domicil u pervia da las uras da lavur (p.ex. uras da lavur irregularas, lavur en squadra).

Sch'il lieu da lavur po bain vegnir cuntanschì cun ils meds da transport publics, ma sch'il temp da viadi surpassa 2 uras (mintgamai per ir e per turnar)¹, è medemamain ademplì il princip (da depender d'in vehichel a motor per motivs professiunals), sch'il viadi cun il vehichel a motor po vegnir reducì sut 2 uras.

2.1.2 Motivs da sanadad

Ina persuna è per exempel dependenta d'in vehichel a motor per motivs da sanadad, sche ses provediment medicinal necessari po vegnir garanti mo, sch'ella po far diever d'in vehichel a motor.

En auters cas stoi vegnir examinà, sche l'utilisaziun dals meds da transport publics è raschunaivla u betg. Motivs che servan mo a facilitar il decurs dal di na bastan betg per motivar la nunraschunaivladad.

2.1.3 Cumprova

A la cumprova (da depender d'in vehichel a motor per motivs professiunals u da sanadad) ston vegnir fatgas autas pretensiuns. Per constatar e per cumprovar ils fatgs pon esser spezialmain utils in attest da la media u dal medi u ina conferma da la patruna u dal patron. Igl è da resguardar ch'in attest da la media u dal medi u ina conferma da la patruna u dal patron na garantescha betg en moda legalmain valaivla ch'ils custs da gestiun vegnian surpigliads. La constataziun dals fatgs (→ apprezzaziun da las cumprovas) e la decisiun èn adina chaussa da l'autorità d'agid social. Sche l'autorità d'agid social considerescha la cumprova (attest da la media u dal medi, conferma da la patruna u dal patron) sco insufficienta, po ella pretender ulteriuras infurmaziuns. Sche la persuna refusa d'ademplir questa pretesion, ston ins partir dal fatg ch'ella na dependia betg d'in vehichel a motor per motivs professiunals u da sanadad. La dumonda da surpigliar ils custs da gestiun po vegnir refusada (→ violaziun da l'obligaziun da cooperar).

Sche la persuna sustegnida n'è betg perencletga cun la decisiun da l'autorità d'agid social, po ella prender la via giudiziala.

2.2 Indemnisaziun finanziaria

Sch'ina persuna sustegnida dependa d'in vehichel a motor per motivs professiunals u da sanadad, ston ils custs da gestiun correspondentes vegnir integrads en il preventiv da l'agid social sco spensas per obtegnair il gudogn. Per mintga cas singul ston ils custs effectivs ch'il vehichel a motor chaschuna concretamain, vegnir numnads en cifras.

2.2.1 Indemnisaziun dals custs effectivs

L'indemnisaziun dals custs effectivs cumpiglia tut ils custs che resultan er effectivamain tras la gestiun e tras il mantegniment d'in vehichel a motor, sco per exempel:

- assicuranzas
- taglias da traffic
- piazza da parcar
- vignettas
- tgira dal vehichel

---

¹ Correspunda a la valur directiva che vegn applitgada dal Center regional per intermediaziun da lavur (CIL) (art. 16 LADI; CS 837)

- service (ev. cun controlla da la svapur)
- reparaturas
- carburant
- pneus

Il custs effectivs per la gestiun e per il mantegniment dal vehichel a motor ston vegnir cumprovads. Els sa cumponan da custs fixes e da custs variabls. Il custs fixes pon vegnir resguardads en il preventiv cun agid d'in quint maschadà sco expensas mensilas u pon vegnir pajads directamain da l'autorità sociala entaifer il termin da pajament. Il custs variabls ston vegnir stimads a maun da la frequenza cumprovada dal diever dal vehichel a motor e ston vegnir indemnisads ordavant mintga mais. Custs variabls per kilometers charrads durant il temp liber na vegnan betg indemnisads, perquai ch'els èn già inculdids en il basegn fundamental per il custs da viver.

2.2.2 Nagina indemnisaziun da la reduziun da la valur

En la calculaziun ston vegnir integrads mo quels custs che vegnan efectivamain surpigliads da la persuna sustegnida. Il custs da la reduziun da la valur che sa manifesteschan mo en la contabilitad, sco amortisaziuns, na vegnan betg resguardads, perquai ch'i na sa tracta betg da custs effectivs e reals, mabain mo d'ina reduziun da la valur che sa manifestescha mo en la contabilitad da las activas bilantschadas.

3. Nagina dependenza d'in vehichel a motor per motivs professiunals u da sanadad

Sch'ina persuna sustegnida è proprietaria u possessura d'in vehichel a motor senza esser dependenta da quel per motivs professiunals u da sanadad, ston ins proceder tenor l'art. 9a da las Disposiziuns executivas tar la Lescha chantunala da sustegn (DEtLS; DG 546.270).

4. Explicaziuns tar l'art. 9a al. 1. DEtLS

L'art. 9a al. 1 DEtLS sa cloma:

"A tgi ch'è proprietari d'in vehichel a motor, senza esser dependent da quel per motivs professiunals u da sanadad, vegn mess a quint la valur da facultad che surpassa l'import da facultad liber da taglia."

4.1 Subsidiarità da l'agid social

L'agid social è subsidiar en cumparegliaziun cun las pussaivladads da l'agid a sasez. La persuna che dumonda agid è obligada da far tut quai che po vegnir pretendì dad ella per mitigiar u per evitar ina situaziun d'urgenza or d'atgnas forzas. L'utilisaziun da sias valurs da facultad è perquai ina premissa per garantir l'agid material.

4.2 Metter a quint il vehichel a motor sco valur da facultad

Sch'ina persuna sustegnida n'è betg dependenta per motivs professiunals u da sanadad dal vehichel a motor, dal qual ella è proprietaria, vegn quel quintà tar la facultad per la valur commerziala tenor il dretg

d'agid social. Per ulteriuras explicaziuns davart quest tema vegni renvià a la cifra D.3.1 da las Directivas da la COSAS sco er a l'art. 5 DEtLS.

En concordanza cun il princip da subsidiarità e sche las premissas èn ademplidas, stoi perquai vegnir examinà, sch'il vehichel a motor po vegnir tratg a niz.

4.2.1 La valor dal vehichel a motor surpasa l'import da facultad liber da taglia

Sche la valor dal vehichel a motor surpasa l'import da facultad liber da taglia – sut tshertas circumstanzas ensemen cun las ulteriuras valurs da facultad da la persuna pertutgada –, na po la petenta u il petent betg vegnir resguardà sco persuna basegnusa. Sin fundament dal princip da subsidiarità sto la petenta u il petent vegnir obligà d'ademplir ina cundiziun, numnadain da vender il vehichel a motor e da duvrar il retgav da quai per cuvrir ses custs da viver. Uschè ditg che la petenta u il petent refusa da vender il vehichel, na stoi vegnir pajà nagin sustegn, perquai ch'i n'exista betg ina basegnusadad.

Il vehichel a motor vegn attribui a l'ulteriura facultad, e quai per la valor commerciala.

Sco pussaivladads da validaziun datti las metodos abstractas (www.eurotaxglass.ch, www.comparis.ch, www.fahrzeugmarkt.ch) u las metodos individualas ed exactas tras il TCS u tras in martgadant d'autos.

4.2.2 La valor dal vehichel a motor è sut l'import da facultad liber da taglia

Sche la valor dal vehichel a motor è sut l'import da facultad liber da taglia – sut tshertas circumstanzas ensemen cun las ulteriuras valurs da facultad da la persuna pertutgada –, na sto el betg vegnir vendì. Per sclerir la basegnusadad n'ha la valor stimada dal vehichel a motor pia nagina impurtanza.

5. Explicaziuns tar l'art. 9a al. 2. DEtLS

L'art. 9a al. 2 DEtLS sa cloma:

"Tgi che fa regularmain diever d'in vehichel a motor, senza esser dependent da quel per motivs professiunals u da sanadad, sto cumprovar ch'el na dispona betg d'ina entrada u da facultad supplementara e ch'il sustegn na vegn betg utilisà per in auter intent che quel previs. Sche quai na po betg vegnir cumprovà, vegn il budget calculà da nov u vegnan relaschadas cundiziuns per l'utilisaziun dal vehichel a motor."

Il punct da partenza per la regulaziun da l'art. 9a al. 2 DEtLS è il fatg che la gestiun d'in vehichel a motor chaschuna gronds custs che na pon da princip betg vegnir finanziads cun ils daners da l'agid social. Consequentamain ston ins supponer che tgi che posseda in vehichel a motor, disponia ubain da meds finansials supplementars betg declarads ubain dovria meds finansials per in auter intent. Quest suspect po vegnir dementì, sche la persuna sustegnida conferma ch'i n'è betg uschia.

I vegn dentant ad esser pussaivel mo en cas excepziunals da cumbinar ils custs d'in vehichel a motor cun las prestaziuns d'agid social, particularmain sche la gestiun dal vehichel a motor è zunt favuraivla (exempel: en cas da custs da gestiun mensils da 200.– fin 300.– francs na pon ins betg deducir a priori in'utilisaziun per in auter intent). En il cas normal na resta nagina u memia pauca libertad d'agir per ils custs da gestiun d'in vehichel a motor sper ils custs necessaris per viver dal basegn fundamental.

5.1 Utilisaziun regulara d'in vehichel a motor finanziada tras la retratga nungiustificada e tras l'utilisaziun nunconfurma da sustegns

Tenor l'art. 9a al. 2 DEtLS datti – en connex cun il diever regular d'in vehichel a motor – dus geners da violaziuns pussaivlas da las reglas en il sector da l'agid social:

- per l'ina po ina persuna sustegnida retrair illegalmain agid social, sch'ella dispona d'ina entrada u da facultad supplementara (guardar cifra 5.1.1),
- per l'autra po ella utilisar las contribuziuns da sustegn per in auter intent (guardar cifra 5.1.2).

5.1.1 Entrada u facultad supplementara

Sche la persuna sustegnida generescha entradas supplementaras betg declaradas u dispona da facultad supplementara betg declarada, retira ella illegalmain prestaziuns.

Exempel 1 Entrada supplementara betg declarada

La persuna sustegnida ha chattà ina plazza parziala. Ma ella tralascha d'annunziar questa entrada supplementara a l'autorità sociala e retira vinavant agid social en la dimensiun vertenta. Cun l'entrada betg declarada finanziescha ella in vehichel a motor.

Exempel 2 Facultad supplementara betg declarada

La persuna sustegnida survegn ina donaziun. Ella tralascha da declarar a l'autorità sociala la donaziun sco facultad supplementara. Cun quests daners cumpra la persuna in vehichel a motor.

Sche l'autorità sociala ha in *suspect concret* ch'ina persuna sustegnida disponia d'ina entrada u da facultad supplementara betg declarada, cunzunt sch'ella dovra regularmain in vehichel a motor, sto la persuna sustegnida dementir quest suspect en il rom da sia obligaziun da cooperar.

Per quest intent ston vegnir dadas a l'autorità sociala – sin ina dumonda motivada – en scrit infurmaziuns davart las relaziuns actualas e sto vegnir concedida ina invista en ils documents necessaris (mussaments da banca, decleraziuns da taglia e.u.v.) per dementir il suspect ch'i vegnia retratg illegalmain prestaziuns.

En cas da basegn sto il Servetsch social regional gidar la persuna sustegnida a furnir ils documents necessaris.

Sche la persuna refusa da cooperar adequatamain, vala il suspect d'avair in'entrada u facultad supplementara sco confermà, q.v.d. i valan las medemas consequenzas giuridicas sco sche la persuna n'avess betg pudì furnir il mussament necessari.

a) La persuna sustegnida po cumprovar ch'ella na dispona betg d'ina entrada u da facultad supplementara

Sche la persuna sustegnida po cumprovar ch'ella na dispona betg d'ina entrada u da facultad supplementara, stoi vegnir acceptà – pervia da la libertad da disponer – ch'ella haja in vehichel a motor e ch'ella finanzieschia quel cun ils daners per il basegn fundamental da viver.

En quests cas n'è la controlla da l'utilisaziun per in auter intent tenor la cifra 5.1.2 dentant betg escludida, resp. tut tenor il cas è ina tala controlla schizunt necessaria.

b) La persuna sustegnida na po betg cumprovar ch'ella na dispona betg d'ina entrada supplementara ubain refusa da cumprovar quai

En quest cas èsi pussaivel da prender las suandantas mesiras:

- **Calcular da nov il preventiv**
Sch'ina persuna sustegnida na po betg dementir il suspect ch'ella dispona d'ina entrada u da facultad supplementara ubain sch'ella refusa d'ademplir l'invitaziun da l'autorità sociala da dar infurmaziuns, vegn il preventiv calculà da nov. L'entrada resp. la facultad supplementara concreta u l'entrada resp. la facultad che l'autorità sociala presuma vegn quintada vitiers al preventiv, perquai che il dretg da sustegn n'exista betg en la dimensiun dals meds finansials ch'èn supplementarain disponibels. L'autorità sociala sto relaschar obligatoricamain ina disposiziun per calcular da nov il preventiv.
- **Sancziun**
Sch'i sa mussa definitivamain che la persuna sustegnida dispona d'ina entrada u da facultad supplementara e n'ha betg declarà quella, sto vegnir procedì plinavant tenor l'art. 11 lit. b DEtLS sco er tenor la cifra E.1 da las Directivas da la COSAS. Questas mesiras ston medemamain vegnir disponidas da l'autorità sociala.
- **Denunzia penala**
Sch'igl èn vegnidus fatgas intenziunadamain indicaziuns nuncumpletas u fuassas davart las relaziuns economicas, sto la persuna sustegnida far quint cun consequenzas penalas. Las autoritads socialas pon far ina denunzia.

5.1.2 Utilisaziun dal sustegn per in auter intent

Sch'ina persuna sustegnida dovra regularmain in vehichel a motor, exista da princip il suspect d'ina utilisaziun da prestaziuns per in auter intent, e quai pervia dals gronds custs che vegnan chaschunads tras gestiun d'in vehichel a motor.

L'utilisaziun da daners da l'agid social per in auter intent tras il diever d'in vehichel a motor è dada, sche la persuna sustegnida na po betg sa prestar la gestiun ed il mantegniment dal vehichel cun il basegn fundamental per viver (en il rom da la libertad da disponer limitada). Ditg cun auters plets: sch'ils basegns da la persuna sustegnida e da sia famiglia – che pertutgan il nutriment, la vestgadira, l'igièna dal corp, ma er il divertiment, la furnaziun ed il traffic e che stuessan vegnir cuvrids tras il basegn fundamental – na pon betg vegnir cuvrids en ina dimensiun adequata pervia da la gestiun d'in vehichel a motor, vegnan ils daners da l'agid social utilisads per in auter intent.

Persunas sustegnidus che fan diever regularmain d'in vehichel a motor ston dementir envers l'autorità sociala – en il rom da lur obligaziun da cooperar – il suspect d'ina utilisaziun da las prestaziuns da sustegn per in auter intent. L'autorità sociala po pia envidar la persuna sustegnida da cumprovar ch'ella

possia finanziar cumplainamain senza sia subsistenza basegnaivla malgrà ils custs da gestiun per in vehichel a motor.

- L'emprim ston vegnir cumprovads ils custs per la gestiun dal vehichel a motor. La persuna sustegnida sto numnar en cifras ils custs effectivs che resultan en il cas singul e che vegnan cheschunads concretamain dal vehichel a motor (assicuranzas, taglias da traffic, piazza da parcar, vignettas, tgira dal vehichel, service, ev. controlla da las svapurs, reparaturas, carburant, pneus). Questa examinaziun na dastga betg sa basar sin ils custs pauschals dal vehichel a motor, mabain ils custs ston vegnir quintads concretamain. En la calculaziun ston vegnir integrads mo quels custs che vegnan efectivamain surpigliads da la persuna sustegnida. Ils custs che sminueschan la valur mo en la contabilitad – sco amortisaziuns – na ston betg vegnir resguardads. Impurtant èsi che quests custs vegnian preschentads per ina tscherta perioda, cunquai ch'ils custs p.ex. per pneus, per il service e per reparaturas resultan mo ina giada per onn u mo mintga plirs onns.

Sche la persuna sustegnida na po betg furnir mussaments dals custs ch'èn suffizients per la gestiun dal vehichel a motor u sch'ella po cumprovar quests custs mo per part, sto l'autorità sociala calcular ils custs ipotetics per la gestiun dal vehichel a motor. Vegnir resguardads ston ils custs per las assicuranzas, per las taglias da traffic, per la piazza da parcar, per las vignettas, per la tgira dal vehichel, per il service, ev. per la controlla da las svapurs, per reparaturas, per il carburant e per ils pneus tenor las prescripziuns p.ex. da la Cussegliazion da budget da la Svizra u dal TCS e.u.v.

- Cur ch'ils custs per la gestiun dal vehichel a motor èn calculads, sto la persuna sustegnida preschentar en moda credibla, co ch'ella po finanziar concretamain u ipoteticamain ils custs da gestiun cun ils meds finansials che la stattan a disposiziun senza stuair sa restrenscher exageradamain en ses basegns da viver elementars.

Per quest intent sto la persuna sustegnida far in preventiv detaglià. Ultra da quai po l'autorità sociala pretender ch'i vegnia inoltrà in extract dal register da scussiun ed ulteriurs documents, ils quals laschan presumar che l'agid social vegnia duvrà per l'intent giavischè. Sco indizis per in'utilisaziun per in auter intent valan per exempel quints betg pajads (p.ex. premias da las cassas da malsaus u tschains da locaziun), l'augment dals debits u la negligentscha d'obligaziuns da mantegniment envers la famiglia. En spezial ston vegnir escludi che las confamigliaras ed ils confamigliars (en spezial ils uffants) stoppian sa restrenscher – pervia dal vehichel a motor – pli fitg che quai è gia il cas en il rom da l'agid social.

En cas da basegn sto il Servetsch social regional gidar la persuna sustegnida a far il preventiv sco er a furnir ils documents necessaris.

Sche la persuna refusa da cooperar adequatamain, vala il suspect d'ina utilisaziun per in auter intent, q.v.d. i valan las medemas consequenzas giuridicas sco sche la persuna n'avess betg pudì furnir il mussament necessari.

a) La persuna sustegnida po cumprovar ch'il sustegn na vegn betg utilisà per in auter intent

Sche la persuna sustegnida po cumprovar sufficientamain ils custs per la gestiun dal vehichel a motor e sch'ella po ultra da quai mussar ch'ils custs han piazza en l'import che stat a libra disposiziun e ch'ils basegns da la subsistenza basegnaivla èn pia cuvrids avunda, n'exista nagina utilisaziun per in auter intent. Pervia da la libra disposiziun ston vegnir acceptà che la persuna sustegnida haja in vehichel a motor e ch'ella finanzieschia quel cun il basegn fundamental per viver.

En quests cas n'è la controlla tenor la cifra 5.1.1, sch'igl è avant maun in'entrada u ina facultad supplementara, dentant betg excludida, resp. tut tenor il cas è ina tala controlla schizunt necessaria.

b) La persuna sustegnida na po betg cumprovar ch'il sustegn na vegn betg utilisà per in auter intent ubain refusa da cumprovar quai

Sche l'autorità sociala arriva dentant a la conclusiun ch'ils custs ch'èn necessaris per viver, per ils quals l'agid economic è destinà, na pon betg vegnir cuvrìds sper ils custs per la gestiun dal vehichel a motor, stoi vegnir procedì sco suonda:

- Relaschar cundiziuns

Sche la persuna sustegnida na po betg dementir il suspect d'ina utilisaziun dal sustegn per in auter intent u sch'i sa mussa che las prestaziuns vegnan efectivamain utilisadas per in auter intent, sto l'autorità sociala procurar cun cundiziuns che la persuna sustegnida utiliseschia cun-vegnentamain las contribuziuns. Cun quai duai vegnir garantì che la persuna sustegnida haja a disposiziun – ultra da la finanziaziun dal vehichel a motor – anc avunda meds finanziais per pajar ils custs da viver.

Las cundiziuns ston vegnir disponidas cun smanatschar sancziuns, sche las cundiziuns na vegnan betg observadas. Ina tala cundiziun è per exempel l'obligaziun da deponer immediatamain ils numers d'immatriculaziun tar l'Uffizi per il traffic sin via. Per il deposit stoi vegnir concedì in curt termin a la persuna sustegnida.

- Sancziuns

Sche la persuna sustegnida n'ademplescha betg las cundiziuns e directives da l'autorità sociala, sto l'autorità sociala constatar quai en ina disposiziun ed ultra da quai disponer – sa basond sin l'art. 11 lit. b DEtLS – la reducziun da las prestaziuns da sustegn pervia d'ina greva violaziun da las obligaziuns.

- Denunzia penala

Sch'ils daners da l'agid social vegnan utilisads per la gestiun d'in vehichel a motor, pia per in auter intent, ed uschia utilisads abusivamain, sto la persuna sustegnida far quint cun consequenzas penalas. Las autoritads socialas pon far ina denunzia.

5.2 Diever regular d'in vehichel a motor che vegn finanzia tras prestaziuns voluntaras da terzas persunas

I dat cas, nua ch'ina persuna sustegnida dovra regularmain in vehichel a motor e nua che terzas persunas surpiglian ils custs per la gestiun dal vehichel. Perquai ch'il vehichel a motor na stoi betg vegnir finanzia sez, poi vegnir cumprovà simplamain applitgond l'art. 9a al. 2 DEtLS (cf. cifra 5.1) ch'i n'è betg avant maun in'entrada u ina facultad supplementara e ch'i n'exista er betg in'utilisaziun dals daners da l'agid social per in auter intent. En quests cas vala il suandant:

- Sche la persuna sustegnida na paja betg sezza ils custs da gestiun dal vehichel a motor ch'ella dovra regularmain, mabain sch'ina terza persuna surpiglia quests custs, vala questa surpigliada dals custs sco prestaziun voluntara da terzas persunas (liada ad in intent specific). Talas contribuziuns ston vegnir resguardadas en il preventiv sco entradas.
- I na gioga nagina rolla tgi ch'è la proprietaria u il proprietari dal vehichel a motor. Central èsi mo che la persuna sustegnida possia duvrar regularmain il vehichel a motor e ch'ina terza persuna surpiglia ils custs. Uschia resulta d'ina vart il cas ch'ina terza persuna è proprietaria dal vehichel, ma ch'il vehichel vegn mess a disposiziun gratuitamain; savens "posseda" la persuna sustegnida

alura il vehichel, perquai ch'ella po disponer libramain da quel. Da l'autra vart resulta il cas, nua che la persuna sustegnida è proprietaria dal vehichel, ma ils custs da gestiun da quel vegnan surpigliads da terzas persunas.

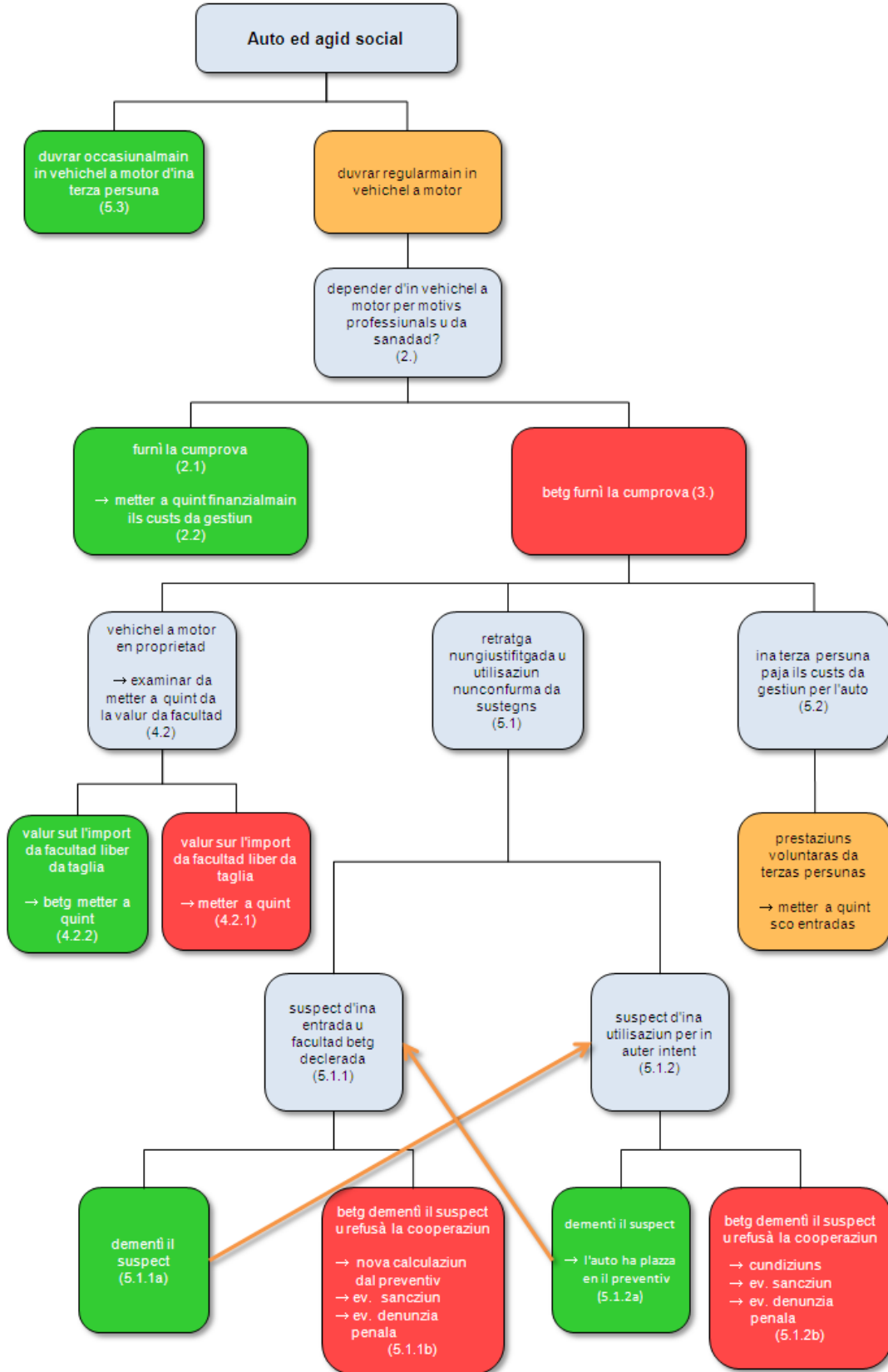
- Sch'in vehichel a motor a quint da terzas persunas vegn utilisà regularmain da la persuna sustegnida (resp. è en ses possess), sto vegnir mussà tras in'examinaziun dal cas singul. Ultra da l'interrogaziun da la persuna sustegnida èn il lieu, nua ch'il vehichel a motor sa chatta durant la notg, ils custs per prender en locaziun ina piazza da parcar, l'adressata u l'adressat dals quints, las quittanzas e.u.v. indizis per il giudicament.
- Sco ch'i figurescha en ils princips fundamentals da l'agid social (cifra A.3 da las Directivas da la COSAS), vala il princip da subsidiarità da las prestaziuns d'agid social er envers las prestaziuns voluntaras che terzas persunas furneschan senza obligaziun giuridica. I fiss incumpatibel cun il princip da subsidiarità, sche las persunas sustegnidas utilisassan d'ina vart il sustegn concedi, entant ch'ellas vegnissan da l'autra vart sustegnidas permanentmain da terzas persunas per finanziar expensas luxuriosas. Tenor la giurisdicziun dal Tribunal federal (sentenzia dal 1. da zercladur 2006, 2P.16/2006, consideraziun 5.2) vegnissan uschia privilegiadas persunas envers talas che vivan en relaziuns finanzialas modestas e che na pon betg far valair il dretg da survegnir in sustegn.

Sch'ils custs per la gestiun e per il mantegniment d'in vehichel a motor vegnan surpigliads da terzas persunas, sto pia vegnir messa a quint en il preventiv da la persuna sustegnida – sco entrada – ina prestaziun en natiralias en la medema autezza sco la valur economica da questa prestaziun, e quai senza amortisaziun.

5.3 Duvrar occasiunmain in vehichel a motor

Sch'il vehichel a motor è en proprietad ed en possess d'ina terza persuna, sch'el vegn duvrà per gronda part da quella e sche la persuna sustegnida al dovra mo occasiunmain, alura n'è quai – sco "diever occasiunal d'in vehichel a motor" – betg in'utilisaziun dals daners da l'agid social per in auter intent. L'indemnisaziun che sto vegnir pajada stat visavi expensas pli pitschnas per il traffic public. En quest cas n'èsi betg necessari da quintar vitiers las donaziuns en il preventiv. Sche l'utilisaziun concreta po vegnir qualifitgada sco "occasiunala", sto vegnir mussà tras l'examinaziun dal cas singul. Ultra da l'interrogaziun da la persuna sustegnida èn il lieu, nua ch'il vehichel a motor sa chatta durant la notg, ils custs per prender en locaziun ina piazza da parcar, l'adressata u l'adressat dals quints, las quittanzas e.u.v. indizis per il giudicament.

Schema da l'andament

Istorgia da las versiuns dal document

Manual	Data	Versiun	Motiv per la midada / remartga
Chapitel C	zercladur 2013	1.0	Emprima versiun
Chapitel C	2 da december 2020	2.0	Revisiun da las Directivas da la COSAS (1. da schaner 2021)
Chapitel C	8 da mars 2024	2.1	Adattaziun da structura ed ortografia